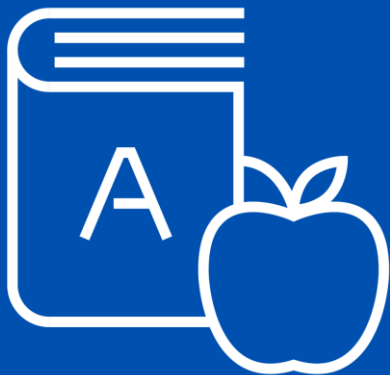

SIVISTYKSEN PALVELUALUE

Seurantaraportti
tammi-kesäkuu 2022

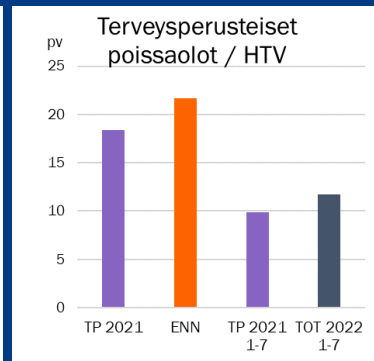
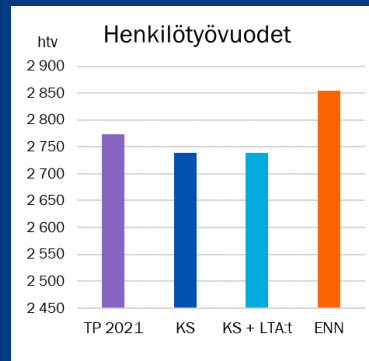
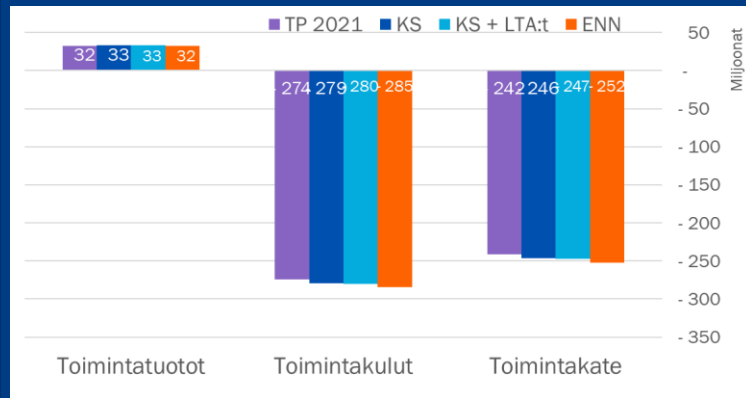

SIVISTYKSEN PALVELUALUE | Palvelualuejohtajan katsaus

Sivistyksen palvelualueen talousennusteeseen sisältyy ylitysuuhkaa voimassa olevaan talousarvioon nähden. Suurimmat ylityspaineet kohdistuvat perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja liikuntapalvelujen määrärahoihin. Palvelualueen tulojen ennustetaan toteutuvan kokonaisuudessaan talousarvion mukaisina, mutta yksikkötasolla tarkasteltuna liikuntapalvelujen tulojen ennustetaan jäävän alle talousarvion. Talousarvioon sisältyy talouden tasapainon toimenpiteitä yhteensä -5,8 milj. euroa. Voidaan todeta, että osa suunnitelluista toimenpiteistä toteutuu, mutta vaikutukset eivät riitä kattamaan määrärahojen ylityksiä.

Lahden kaupunginorkesterin ja kaupunginteatterin ennustetaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisina. Lipputulosten kertymään syksyn osalta sisältyy kuitenkin vielä epävarmuustekijöitä.

Luvut sis. taseyksiköt

SIVISTYKSEN PALVELUALUE | Talouden ennuste ja poikkeamat

Varhaiskasvatuksen määrärahoihin kohdistuu ylityspainetta n. 3,2 milj. euroa. Ylitystä kohdistuu palveluseteleihin 1,8 milj. johtuen indeksikorotuksista, setelin piirissä olevan lapsimäärän kasvusta sekä kolmiportaisen tuen vaikutuksista. Lisäksi yksityisen hoidon tuki ei ole laskenut odotetusti (0,2 milj.). Henkilöstökuluihin kohdistuu myös ylityspainetta 0,8 milj. sekä ostopalveluihin 0,4 milj. euroa.

Perusopetuksen määrärahaylitys on ennusteen mukaan n. 3,2 milj. euroa. Kotikuntakorvaukset ylittävät reilun 1 milj. ja uudet tilavuokrat 0,5 milj. Lisäksi henkilöstökuluihin kohdistuu ylityspainetta +1,7 milj., josta 0,6 milj. johtuu maahanmuuttajaopetuksen kasvusta ja tähän osaan saadaan myös vastaavasti tuloja.

Liikuntapalvelujen määrärahan ylityspaine on n. 0,7 milj. ja lisäksi maksutuottojen ennustetaan jäävän alle käyttösuunnitelman -0,4 milj. euroa. Määrärahojen ylitykseen vaikuttaa liikuntapaikkoihin kohdistuneet säästötavoitteet 0,54 milj., jotka eivät ole konkretisoituneet. Lisäksi kustannusten kasvu (0,16 milj.) näkyy erityisesti ostopalveluissa, sähkömennoissa ja leasinglaitteiden vuokrissa.

Wellamo-opiston käyttösuunnitelman toteutumiseen sisältyy riskiä sekä kustannusten että kurssimaksutuottojen toteutumisen osalta. Tilannetta seurataan syksyn aikana.

Lahden kaupunginorkesterin ja kaupunginteatterin tilikausien tuloksen ennustetaan toteutuvan lähes käyttösuunnitelman mukaisina, mutta lipputulojen kertymään sisältyy syksyn osalta epävarmuustekijöitä.

TOIMINTATUOTOT

ENNUSTE *

17,5

milj. euroa
(2021: 18,1)

TOIMINTATUOTOT

POIKKEAMA

+0,1

milj. euroa

TOIMINTAKULUT

ENNUSTE *

269,9

milj. euroa
(2021: 260,2)

TOIMINTAKULUT

POIKKEAMA

+5,3

milj. euroa

*Ilman taseyksiköitä

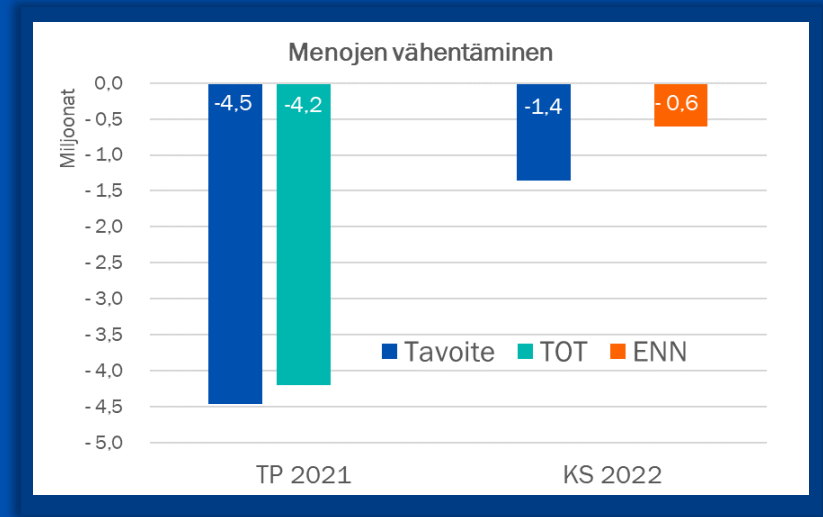

SIVISTYKSEN PALVELUALUE | Uudistumis- ja muutosohjelma (LUMO)

Menojen vähentäminen

ennuste -0,6 milj. euroa (tavoite -1,4)

- Toiminnan tehostamiseen tähtäävät toimenpiteet toteutuvat osittain. Toimenpiteiden toteutumiseen on vaikuttanut osaltaan koronarajoitusten vuoksi tulleet toiminnan supistumiset tai toimenpiteiden viivästymiset.
- Palvelualueen määrärahojen ennustetaan ylittävän talousarvion, eikä talouden tasapainottamisen tavoitteet siten toteudu täysimääräisinä.

SIVISTYKSEN PALVELUALUE | Toiminnan kuvaus yksiköittäin

Seudullinen kehittäminen

- Sivistystoimen seudullinen yhteistoimintasopimus vuosille 2022–2025 on hyväksytty kaikissa Päijät-Hämeen kunnissa, se ja astui voimaan vuoden 2022 alusta alkaen. Kehittämistä toteutetaan erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksilla.

Varhaiskasvatuspalvelut

- Esiopetuksen osalta suoritettiin alkuvuodesta toiminnan arviointi. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu jatkuu. Paavolan, Möysän ja Viherlaakson päiväkodit siirtyneet väistötiloihin ja hankesuunnitelmat hyväksytyt palveluverkkosuunnitelman mukaisesti Kaarikadun päiväkodin ja Myllypohjan monitoimitalon osalta. Samoin päiväkotien suunnittelua ohjaava päiväkotikonsepti hyväksytty.

Nuorisopalvelut

- Nuorisopalveluiden osallistuja- ja asiakasmäärä on ollut 118 127.
- Nuorten työllisyyspalveluiden asiakkaana on ollut 133 nuorta. Heistä työllistettyjä on ollut 86. Suunnitelmallisesti tuettuja nuoria etsivässä nuorisotyössä ja starttivalmennuksessa sekä nuorten tukipalvelut Dominossa on ollut 519.
- Asiakaspalautteiden keskiarvo on ajanjaksolla ollut loistava 4,7 (ast. 1 – 5 , vastaajia 1805).

Perusopetus

- Perusopetuksen toiminta on toteutunut koronatilanteesta huolimatta lähiopetuksena ja opetussuunnitelman mukaisesti.
- Palveluverkkoon liittyvät päätökset, toiminnalliset muutokset ja uusien toimitilojen käyttöönotto ovat toteutuneet suunnitellusti.
- Perusopetuksen henkilöstökustannukset ovat ylittyneet tammi-kesäkuun aikana. Korjaavia toimenpiteitä on suunniteltu ja toteutettu, erityisesti lukuvuotta 2022-2023 huomioiden.
- Esi- ja perusopetuksen seudullinen arviointi toteutettiin kevätkauden aikana. Arviointiin osallistuivat kaikki perusopetuksen oppilaat, henkilöstö ja huoltajat. Tuloksia hyödynnetään kehittämistyössä. Tulosten perusteella perusopetuksen palveluiden toimintaan ja laatutasoon ollaan tyytyväisiä. Lasten ja nuorten osallisuutta sekä huoltajien osallistumista koulu yhteisöjen toimintaan pyritään edelleen kehittämään.
- Kaupungin strategian kärkitoimenpiteet, jotka koskevat lapsia ja nuoria, ovat edenneet tavoitteiden mukaisesti. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin toukokuussa 2022.

SIVISTYKSEN PALVELUALUE | Toiminnan kuvaus yksiköittäin

Wellamo-opisto

- Vapaan sivistystyön opetusta, aikuisten ja lasten taiteen perusopetusta, aktivoivaa toimintaa, koulujen kerhotoimintaa ja digitukitoimintaa on toteutettu alueellisten rajoitusten puitteissa:
 - Annettu opetusta 26 958 tuntia, osallistujia 16 283
 - Digiohjausta annettu kuntalaisille 60 tilaisuutta
 - Taiteen perusopetuksen päättötodistuksia jaettu 34
 - Matineoita toteutettu 13
 - Taidolla -diginäyttelyyn tutustui 2100 henkilöä
- Valmisteltu ja julkaistu lukuvuoden 2022-2023 opetusohjelma digilehtenä
- Toteutettu muutot väistötiloihin Paavolan kampuksella
- Kurssimaksutulojen tavoite (sisältäen LUMO-säästöt) ei toteudu:
 - alkuvuodesta aikuisten harrastustoiminta lähiopetuksena rajoitettu
 - opetuksessa toteutettu terveysturvallista tilaväljyyttä
 - opetushenkilöstön sairauspoissaolojen vuoksi sijaiskulut ovat poikkeuksellisen korkeat
 - lisäksi Aikuiskoulutuskeskuksen tyhjennyksen ja muuttojen kulut eivät sis. talousarvioon

Kaupunginmuseo

- Annettu yli 200 lausuntoa rakennetusta ja arkeologisesta kulttuuriperinnöstä.
- Tarkastuskäyntejä ja maastokatselmuksia on yli 50.
- Kokoelmanhallintajärjestelmä Collecte otettu käyttöön.
- Julistekokoelmia aletaan julkaista Finna.fi-palvelussa Kapioston kanssa tehdyn sopimuksen perusteella.
- Museo on konsultoinut teatteria Kostonkierre-näytelmässä ja avannut Reunanpalsta-näyttelyn teatterin aulassa.
- Museokohteissa on vierailut yli 38 000 asiakasta.
- Hiihtomuseon Lahden Hiihtoseuran satavuotisjuhlanäyttely avattiin 1.4.2022.
- Mastolassa toteutettu kulttuuriohjelmaa erikoisjärjestelyin.
- Historiallisen museon perusnäyttelyn konsepti- ja käsikirjoitustyö on valmistunut ja Muistamo-projektin tilaisuuksia on toteutettu Salpakankaalla ja Padasjoella.
- Malva avattiin suunnitellusti 29.4.2022.
- Museokohteiden toiminta some-kanavilla on ollut vilkasta.

SIVISTYKSEN PALVELUALUE | Toiminnan kuvaus yksiköittäin

Liikuntapalvelut

- Sisäliikuntatilojen käytön koronarajoitukset loppuivat alkukeväästä ja sitä ennenkin ne olivat käytössä poikkeusjärjestelyin erityisesti lasten harrastustoimintaan ja mm. terveydellisistä syistä kuntoutusta tarvitseville (uimahallit). Myös edustus- ja liigatason sarjatoiminta jatkui koko ajan, rajoitusten poistumisen jälkeen sisätilojen kävijämäärät eivät ole vielä täysin palanneet aiemmalle tasolle tarkastelujaksolla.
- Ulkoliikunnan olosuhteiden taso pidettiin korkeana ja mm. latuverkoston käyttömäärät olivat erittäin suuret tarkastelujakson aikana talven olosuhteiden mahdollistaessa kaupunkialueen koko latuverkoston ylläpidon poikkeuksellisen pitkään keväällä ja ylläpidetyt olosuhteet saivat laajaa myönteistä julkisuutta ja palautetta myös valtakunnallisesti.
- Urheilukeskuksessa poikkeusjärjestelyin järjestettyjen kansainvälisten, liikuntapalveluiden vastuulla olevien tapahtumien suorituspaikkojen kunnossapito toteutettiin asetettujen standardien mukaisesti. Myöhäinen kevät vaikutti talvi-/kesälajiolosuhteiden siirtymäaikatauluihin (stadionin talvikisojen päättymisen ja jalkapallo-/kesäkauden ulkopuolelta määritellyn alkamisen välinen aika oli aivan liian lyhyt ja myös kustannuksia merkittävästi aiheuttava).
- Lämmin alkukesä näkyi poikkeuksellisen suurina kävijämäärinä uimarannoilla ja maauimalassa.
- Taloudelliset vaikutukset poikkeusajasta näkyvät edelleen tulokertymän pudotuksena vuoro- ja käyntimaksujen alenemisen sekä alentuneen uimahallikävijämäärän vuoksi.
- Ulkoliikuntapaikkojen mittava käyttö korostui edelleen toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta kaikkien kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä.
- Käynnissä olleita hankkeita jatkettiin suunnitelmien mukaan (kaupungin henkilöstön Työhyvinvointia liikkeelle -hanke, joka palkittiin 'Suomen aktiivisin työpaikka'-sertifikaatilla ja harrastustakuu-hanke (koordinointi palvelualueetasolla/nuorisopalveluilla).

SIVISTYKSEN PALVELUALUE | Toiminnan kuvaus yksiköittäin

Lukiokoulutus

- Uuden Paavolan kampukselle sijoittuvan Lahden lukio Gaudia on valmiina käyttöönotettavaksi
 - Tilat valmistuvat suunnitellussa aikataulussa lukuun ottamatta entisen Kannaksen lukion tiloja, joiden valmistuminen viivästyy pari kuukautta (käyttöönotto 1.10.2022)
 - Tiirismaan lukio toimi viimeisen jakson uusissa tiloissa.
 - Kevään ylioppilastutkinnon kokeet järjestettiin uuden lukion tiloissa
- Kaikki lukion aloituspaikat ovat täyttyneet.

Kirjasto- ja tietopalvelut

- Kirjastot ovat edistäneet kaupunkilaisten hyvinvointia, osaamista ja osallisuutta sisältö-, mediakasvatus- ja tapahtumatarjonnalla sekä saavutettavalla kirjastoverkolla ja monipuolisilla aukioloajoilla. Kirjaston toiminta alkoi palautua normaalimmaksi kun koronarajoituksia purettiin helmikuussa ja tapahtumia ja opastuksia järjestettiin jälleen kirjastotiloissa. Myös etäosallistuminen oli yhä mahdollista. Kotikirjastopalvelu on toiminut normaalisti ja kirjastonkäytöstä estyneet ikääntyneet ovat saaneet aineistoja kotiin toimitettuna, millä on ollut korona-aikana tavallistakin suurempi merkitys.

- Tiloja koskevien rajoitusten purkaminen mahdollisti opiskelijoiden valmistautumisen ylioppilaskirjoituksiin kirjastoissa ja asiakasmäärät palautuivat lähes ennalleen. Myös lähikirjastojen omatoimikäyttö oli jälleen mahdollista, mikä lisäsi asiakaskäyntejä.
- Kesäkuussa päättynyt Meidän lähikirjasto -hanke järjesti Erätauko-keskusteluja kuntalaisille yhteistyössä yhdistystoimijoiden kanssa. Keskusteluja järjestettiin mm. omaishoidosta, metsien suojelusta ja koulumuistoista ja ne saivat osallistujilta erittäin hyvää palautetta. Nastolan kirjastossa järjestettiin myös päättäjältoja, joissa kuntalaiset pääsivät keskustelemaan valtuutettujen kanssa.
- Lahden kaupunginkirjasto valittiin Kuntaliiton ja Kirjastoseuran Vuoden kirjasto-kilpailun finalistiksi perustuen erityisesti asiakaslähtöiseen toimintaan ja tulevaisuuden kirjaston kehittämiseen.

Osallisuus- ja hyvinvointi

- Lahden kaupungin hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa huhtikuussa.
- Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön toimintaohjelman toimenpiteitä on toteutettu ohjelman mukaisesti.
- Kumppanuuspyytien toiminta on toteutunut toimintasuunnitelman mukaisesti.
- Kaupunginvaltuusto päätti toukokuussa 2022, että osallistuvan budjetoinnin toimintamalli toteutetaan joka toinen vuosi.

SIVISTYKSEN PALVELUALUE | Toiminnan kuvaus yksiköittäin

Lahden kaupunginorkesteri

- Yleisölle avoimia konsertteja ei voitu järjestää tammi-helmikuussa. Korvaavana palvelutarjontana orkesteri järjesti konserttinsa verkossa Sibeliustalosta pääosin suorina lähetyksinä. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä (OKM) on anottu korona-ajan tukea kompensoimaan tulonmenetyksiä.
- Maaliskuun alusta lähtien yleisökonsertteja on päästy jälleen järjestämään täydelle salikapasiteetille koronaturvallisuus huomioiden. Yleisön ostokäyttäytymisessä on edelleen aistittavissa korona-ajalle tyypilliseksi osoittanutta varovaisuutta. Alkukevään konserteista mainittakoon maaliskuun lopulla esitetty Beethovenin suurteos Missa Solemnis, joka oli alun perin määrä esittää juhlakonserttina (Sinfonia Lahti 70 vuotta – Sibeliustalo 20 vuotta) maaliskuun lopulla 2020.
- Konserttitoiminnan lisäksi orkesteri toteutti tammi-maaliskuussa kaksi levytystä BIS-levymerkille, yhden ylikapellimestari Dalia Stasevskan ja toisen päävierailija Anja Bihlmaierin johdolla.
- Lipputulotavoitteet eivät toteutuneet kevään osalta ja tämä tulee vaikuttamaan orkesterin talousennusteeseen negatiivisesti.

Lahden kaupunginteatteri

- Koronarajoitusten vuoksi tammi- ja helmikuussa ei ole järjestetty yleisölle avoimia esityksiä, jonka vuoksi omien esitysten lisäksi jouduttiin peruuttamaan myös vierailuesitykset ja yhteistuotantoesitykset.
- Kulttuurikasvatusohjelmaan sisältyviä esityksiä ja taidetestaajille suunnattuja esityksiä on voitu toteuttaa.
- Kaksi ensi-iltaa on siirretty syksylle 2022.
- Uusien näytelmien harjoitukset ja valmistaminen ovat jatkuneet suunnitellusti.
- Esitystoiminta käynnistyi maaliskuun alussa huomioiden edelleen henkilöstön työturvallisuus ja asiakasturvallisuus.
- Eero-näyttämön peruskorjaus on käynnistynyt huhtikuussa, jonka vuoksi siellä ei ollut esitystoimintaa 9.4. jälkeen. Esitystoiminnan on tarkoitus käynnistyä syksyllä peruskorjatuissa tiloissa.
- Liikevaihdosta on toteutunut 15,7 %. OKM:n aiemmin myöntämistä harkinnanvaraisista korona-avustuksista on siirretty 0,1 milj. € tuloksi tälle vuodelle, jonka lisäksi teatterille myönnettiin 0,3 milj. € uutta avustusta. Näistä huolimatta liikevaihdon arvioidaan jäävän alle suunnitellun.